דבראי לגואי ודגואי לבראי הא אין לו יסוד לפנימי עצמו [א] או אינו אלא מזבח [ב] של עולה יהא ליסוד מי כתיב אל יסוד העולה אל יסוד מזבח העולה כתיב אי הוה כתיב אל יסוד העולה הוה אמינא בזקיפה [ג] אל יסוד השתא דכתיב אל יסוד מזבח העולה [א] אגגו דיסוד א"ר ישמעאל גג יסוד למה לי קרא ק"ו הוא ומה [ד] שירי חטאת שאינה מכפרת טעונה גג יסוד תחלת עולה שמכפרת אינו דין שטעונה גג יסוד אמר רבי עקיבא ומה [ה] שירי חטאת שאין מכפרין ואין באין לכפר טעונה גג יסוד תחלת עולה שמכפרת ובאה לכפר אינו דין שטעונה גג יסוד אם כן מה ת"ל אל יסוד מזבח העולה תן יסוד למזבח של עולה מאי בינייהו אמר רב אדא בר אהבה שירים מעכבים איכא בינייהו מר סבר מעכבי ומר סבר לא מעכבי [א] רב פפא אמר דכולי עלמא [ב] שירים אין מעכבים והכא במיצוי חטאת העוף מעכב קא מיפלגי מר סבר [ג] מעכב ומר סבר לא מעכב תניא כוותיה דרב פפא [1] ואת כל [ו] (הדם) [הפר] ישפך מה ת"ל הפר [ג] לימד [ד] על פר יום הכיפורים שטעון מתן דמים ליסוד דברי [ז] רבי אמר רבי ישמעאל קל וחומר ומה אם מי שאין נכנס דמו [ח] לפנים חובה טעון יסוד מי שנכנס דמו לפנים חובה אינו דין שטעון יסוד אמר רבי עקיבא ומה מי שאין דמו נכנס לפני ולפנים בין לחובה בין למצוה טעון יסוד מי שנכנס דמו [ט] חובה לפני ולפנים אינו דין שטעון יסוד יכול יעכבנו ת"ל [2] וכלה מכפר את הקדש שלמו כל הכפרות כולן דברי רבי ישמעאל קל וחומר לפר כהן משיח (משעיר נשיא) מעתה ומה מי שאין נכנס דמו לפנים לא חובה ולא מצוה [י] טעון יסוד מי שנכנס דמו לפנים בין לחובה בין למצוה אינו דין שטעון יסוד יכול יעכבנו תלמוד לומר [1] ואת כל (הדם) [יא] [הפר] ישפך נתקו הכתוב לעשה [יב] ועשאו [ג] שירי מצוה לומר לך שירים אין מעכבין וסבר רבי ישמעאל מיצוי חטאת העוף מעכב והתנא דבי רבי ישמעאל [3] והנשאר בדם ימצה [יג] ימצה

או אינו כו' [יד]. (א) ואי ס"ד [טו] לגופיה אתא הני למה לי מה בא ללמדנו לשיריים [טז] אשר ישפך שיריו למזבח החיצון פשיטא דעליו ישפכם דהא תחילת מתנותיו בחוץ נעשו. וכי תימא אי [יז] (לא) כתיב אל יסוד מזבח סתמא הוה אמינא נפיק מיפך שירי הדם הפנימיים הצריך הכתוב לשפוך בחוץ ומהם אתה לומד ששירי החיצון יתננו לפנימי הא אין לו יסוד לפנימי עצמו הילכך על כרחך תן יסוד למזבח של עולה קאמר [יח]: **מי כתיב אל יסוד העולה אל יסוד מזבח העולה כתיב.** בשלמא אי דרשת ליה ליתן תורת שפיכת שיריים לכל דמים החיצונים שפיר כתיב מזבח העולה ליתן תורת יסוד למזבח העולה לכל דמים הנזרקים עליו אלא אי לתחילת [יט] דמים קא דרשת ליה תו ליכא למימר ליתן תורה [כ] כנגד היסוד למזבח העולה לכל דמיו דהא [כא] חטאת טעונה מתן על ארבע קרנות וקרן דרומית מזרחית בכלל ועל כרחך אעולה לחודיה תדרשיה הוה ליה למיכתב אל יסוד העולה שתהא העולה כנגד היסוד מזבח העולה מאי היא: **בזקיפה דיסוד.** שיזרוק תחילת מתנות העולה בעליית אמה שמן הארץ עד הכניסה שהיא כנוס אמה דכולה ההוא אמה בין בגובהה בין בכניסה יסוד מיקרייא השתא דכתיב אל יסוד המזבח יסוד שהוא דומה למזבח דהיינו גג של יסוד: [כב] **שיריים מעכבין איכא בינייהו.** ר' ישמעאל סבר כפרה הוא דלא מכפרי אבל עכובי מעכבי רבי עקיבא דמוסיף ואין באין לכפרה אשמעינן דאין מתן דמים של מתנות [כג] תלוי בהן דלא מעכבי להו שיריים להזאות: **דכולי עלמא שיריים לא מעכבי.** בחטאות [כד] ואפי' פנימיות והנך שיריים דאיפלוג בהו ר' ישמעאל ור' עקיבא במילוי חטאת העוף [כה] שהוא שירי הזאתו דכתיב והזה מדם החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם וגו' (ויקרא ה): **תניא כוותיה דרב פפא.** דאית ליה לר' ישמעאל נמי לא מעכבי שיריים: **ואת כל דם הפר.** בכהן משיח כתיב. ואת כל הדם ישפוך היה יכול לכתוב מה ת"ל הפר כו': **א"ר ישמעאל כו'.** לא לחלוק הוא בא אלא ללמד שאין שיריים מעכבין בו והכי קאמר פר יוה"כ מק"ו הוא בא וכתבו הכתוב יכול לעכב כתבו לך ת"ל וכלה מכפר כו' מסקנא דמילתא דרבי ישמעאל [כו] אתיא: **מי שאין נכנס דמו לפנים חובה.** כגון פר כהן משיח שכניסת דמו לפנים אינה חובה קבועה שלא היה מצוה לחטוא ולהביא חטאת: **טעון יסוד.** שפיכת שיריים: **מי שנכנס דמו לפנים חובה.** פר יום הכפורים שהוא חובה קבועה בכל שנה. ורבי עקיבא בא להוסיף על דבריו עד שאתה לומדו מהיכל שדם פר [כז] נכנס לו מצוה לא ולמדו מלפני ולפנים שאינו נכנס לו לא לחובה ולא למצוה וזה נכנס לו אפילו לחובה אינו דין שיטעון [כח]: **יכול יעכבנו.** דניהוי כמי ששנה עליו הכתוב לעכב שהרי לא הוצרך לכתוב וכתבו: **תלמוד לומר.** באחרי מות וכלה מכפר שלמו כל הכפרות כולן בעבודות הללו האמורות בענין ושפיכת שיריים לא נאמרו שם: **קל וחומר לפר כהן משיח מעתה.** מאחר שבאנו לכלל קל וחומר [כט] יש לנו לדרוש קל וחומר כיוצא בו ולומר ששיריים מעכבין בפר כהן משיח מריבוי הכתוב שהרי בקל וחומר היה למד לשפיכת שיריים משעיר נשיא יכול יעכבנו מעתה תלמוד לומר וכלה [ל]: **ומה מי שאין נכנס דמו לפנים.** כגון שעיר נשיא וחטאת יחיד שאין נכנסים להיכל לא חובה ולא מצוה טעונין יסוד פר משיח שנכנס דמו לפנים מצוה אינו דין שטעון יסוד. נראה בעיני דלא גרסינן בהאי מסקנא בין לחובה בין למצוה אלא למצוה גרידתא ואי גרסינן לה לא תיקשה אדתנא ברישא על דם פר משיח שאינו נכנס לפנים חובה וכאן הוא שונה בין חובה בין מצוה לגבי [לא] פר יום הכפורים לא הוי כניסת פר משיח חובה שאינו חובה כמותו אבל לגבי שעיר נשיא דלא עייל ליה כלל קרי לה לכניסת פר משיח חובה ובמסכת סוטה (דף מד:) אמרינן כהאי גוונא מצוה לגבי רשות חובה קרי ליה: **יכול יעכבנו.** מעתה דניהוי כמי ששנה עליו לעכב: **ת"ל ואת כל דם הפר וגו' נתקו הכתוב.** מסדר שאר העבודות ועשאו שירי מצוה ששנה בהילוך לשונו שכל [לב] העבודות כתיב ולקח והזה ונתן על קרנות וכאן לא כתיב ושפך דמו [לג] אל יסוד אלא שנה במשמעה לנתקו מכלל שאר העבודות לומר שאינה חובה כמו [לד] אותם לעכב:

דבראי לגואי. וא"ת הא אמר ר' עקיבא לקמן (דף פא:) דכל דמים שהכניס לפנים פסולין וי"ל דשיריים אין מכפרין לרבי עקיבא ולא קרינן בהו לכפר בקודש: **גג יסוד למה לי קרא ק"ו.** הקשה ה"ר חיים לקמן פרק התערובת (דף פא.) אמרינן גבי דם חטאת שנתערב בדם עולה דפליגי רבי אליעזר ורבנן אמר אביי לא שנו אלא תחילת חטאת ועולה אבל סוף חטאת ותחילת עולה דברי הכל מקום עולה מקום שיריים פירוש דאם נתערבו שירי חטאת בתחילת עולה לכולי עלמא יתנם למטה מן החוט דמקום תחילת מתן עולה כשר לשירי חטאת ויזרקם לקיר המזבח ומאליהם שותתין ליסוד ואין כאן שנוי מקום א"ל רב יוסף הכי אמר רב יהודה שיריים צריכין איצטבא פירוש שישפכם על גג היסוד ממש העשוי כאיצטבא ולא יזרקם לקיר הזקוף כמשפט עולה דמשמע [לה] דעולה אינה טעונה גג יסוד וי"ל דהאי דבעינן הכא בתחילת עולה גג יסוד לא אתא אלא למעוטי אמה אדמה [לו] התחתונה של מזבח שמן הארץ עד הכניסה אבל קיר הזקוף של [לז] מעלה עד היסוד פשיטא דעדיף (בעולה) מגג יסוד ממש דחודה עדיף משום דבעינן שתי מתנות שהן ארבע: **לימד על פר יוה"כ שטעון מתן דמים ליסוד.** לעיל פרק בית שמאי (דף מ:) גבי ועשה לפר כאשר עשה דריש סמיכה ושירי הדם בפר יוה"כ ותימא להאי תנא [לח] סמיכה מנא ליה ושם [ד] פירשנו: **ומה מי שאין נכנס דמו לפנים חובה.** תימה מה לפר כהן משיח שכן מכפר על עבירת מצוה ידועה כדפריך לעיל פ' בית שמאי (דף מ:) וי"ל דסמיך אהאי דאתי בקל וחומר משעירי רגלים ושעירי ראשי חדשים לדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו: **יכול יעכבנו.** דלית לן למימר טרח וכתב לה קרא כל כמה דאיכא למידרש:

עין משפט נר מצוה

כא א מיי' פרק ה' מהלכות מעה"ק הלכה ו:

כב ב מיי' שם פי"ט הלכה ז:

כג ג מיי' שם פ"ז הלכה ז:

כד ד מיי' פרק ד' מהלכות עיוה"כ הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא ד, ז
2. וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת הַשָּׂעִיר הֶחָי: ויקרא טז, כ
3. וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֵה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא: ויקרא ה, ט

מוסף רש"י

במיצוי חטאת כו' מר סבר לא מעכב. דכיון דהזה אע"פ שלא מיצה נעשית מצותו ויצא מידי מעילה וחייבין עליו משום נותר וטמא, ויצא נמי ידי חובתו, שאינו מעכב הכפרה (מעילה ח:):

שיטה מקובצת

מי כתיב אל יסוד העולה כו'. פ"ה לפי שיטתו. ולפי' הר"ר חיים קשה דמאי קאמר דהא כי מוקמינן ליה בשיריים מ"מ לא מיירי רק בעולה דוקא. ופי' מורי דלפי' רבינו חיים נמי כי קאי אשירים ניחא דכתיב מזבח העולה לפי שלא נאמר כלל במקום אחר ולמידרש ביה תן יסוד לשירי דמה, אבל אי הוי קאי אתחילת דמה שנאמר כבר במקום אחר אלא שלא פירש קביעות המקום ובא עתה לקבוע לו מקום, הוי ליה למכתב אל יסוד העולה, דבלאו יתורא ידעינן דאתחילת עולה קאי דליה משתעי קרא, ועל זה קאמר דכי נמי קאי אתחילת דמה כתב מזבח לאשמועינן גג יסוד דאי לאו הכי הו"א אזקיפא דיסוד כו', ועל זה קאמר ר' ישמעאל גג יסוד למה לי קרא ק"ו הוא דתחילת עולה טעונה גג יסוד משירי החטאת שטעונין גג יסוד דכתיב בהו אל יסוד המזבח דמשמע גג יסוד, וא"כ האי קרא דאל יסוד מזבח העולה לא איצטריך כלל לתחילת מתן דם דעולה אלא אתא לשירים דכל החיצונים לפ"ה או לשירי מתן דם דעולה לפי' רבינו חיים. והא דנקט ר' ישמעאל גג יסוד היינו לפי שהזכיר למעלה אגגו דיסוד, אבל ודאי כוליה מילתא דקביעות מקום דתחילת עולה יליף משירי חטאת, וכן משמע מתוך פ"ה. וקשה דהיכי מצי יליף משירי חטאת, [הא] איכא למימר דתחילת חטאת עצמו תוכיח שנעשית בד' מתנות על ד' קרנות ושיריה טעונה יסוד. ועוד דבשלהי פירקין אמר דבכור ומעשר טעונין מתן דמים על גבי יסוד ויליף להו זריקה זריקה מעולה, ואמאי לא יליף להו משירי החטאת בק"ו כדקאמר הכא גבי תחילת עולה. ואמר רבינו חיים דמק"ו דהכא לא ידעינן עיקר יסוד דהא איכא למימר תחילת חטאת עצמה תוכיח, אלא בתר דידעינן עיקר יסוד מקרא נילף מק"ו מיהא בגג יסוד ולא אזקיפא דיסוד, וקאי למאי דשני לעיל אי הוה כתיב אל יסוד הו"א אזקיפא דיסוד, ועל זה ניחא דקאמר ר' ישמעאל גג יסוד למה לי קרא [הא] אתי מק"ו, ואי הוי אתא קרא לתחילת עולה לכתוב אל יסוד העולה בלא מזבח דבהכי שמעינן עיקר יסוד, וכיון דהשתא דידעינן עיקר יסוד בתחילת עולה מהאי קרא, תו לא איצטריך מזבח בשביל גג יסוד דגג יסוד אתי בק"ו לדבר הטעון יסוד הוי בגג יסוד מק"ו דשירי חטאת שאין מכפרין ומ"מ כשהן טעונין יסוד הוי בגג יסוד, תחילת עולה שמכפרת אינו דין שהטעונה יסוד הוי בגג יסוד. והשתא ניחא דליכא למימר [תחילת] חטאת תוכיח, דמה לחטאת שאינה טעונה יסוד כלל, תאמר בעולה שטעונה יסוד מקרא בלא ק"ו, דק"ו לא הוי כי אם לגלות דיסוד דקרא היינו גג יסוד. וגם ניחא ההיא דלקמן דבכור ומעשר דלא מצי יליף להו משירי חטאת לעיקר יסוד ולכך יליף להו זריקה זריקה מעולה, וה"ה לכל הקרבנות דלא כתיב בהו לא יסוד ולא קרנות דילפינן להו בגז"ש דזריקה זריקה מעולה. וא"ת תחילת עולה עצמה מנלן עיקר יסוד לפי המסקנא דמוקמינן אל יסוד מזבח העולה לשירים. וי"ל דנפקא לן בק"ו משירים. אבל קשה דא"כ מה הועיל רבינו חיים בפירושו מ"מ בתחילת עולה לפי המסקנא דילפינן לעיקר יסוד שלה משיריה איכא למימר חטאת תוכיח. ואמר מורי דסובר רבינו חיים דכמו שאין לדון ק"ו מחטאת כדפי' כמו כן אין לעשות שום תוכיח מחטאת לגבי עיקר יסוד, ודאי דידעינן עיקר יסוד בעולה ילפינן שפיר בגג יסוד דאין זה רק גילוי מילתא, אבל אין לדמות על שום קרבן כחטאת ואין להשיב מחטאת על שום קרבן לפי שחטאת חלוק משאר קרבנות שדמה למעלה כדילפינן מאותה למעט משאר קרבנות דדרשינן אותה דמה למעלה ואין אחר דמה למעלה, ואי מיירי הכא בחטאת העוף דדמה למטה כדקאמר רב פפא בסמוך מ"מ חלוק חטאת העוף משאר קרבנות (ומתן) [דמתן] דמו בהזאה ולא בשפיכה בכלי כשאר קרבנות. וא"ת אכתי נילף תחילת בכור ומעשר משירי עולה בק"ו. וי"ל דלא גמרינן שום מתן תחילת [דמים] משירים של קרבן אחר רק משירי קרבן עצמו כמו שפי' רבינו חיים דילפינן תחילת עולה משיריה. כך פי' מורי לפי שיטת רבינו חיים. ומ"מ קשה דלקמן קאמר גבי ההיא דבכור ומעשר דיליף להו מעולה וקאמר עולה גופיה מנלן דכתיב אל יסוד מזבח העולה, ומאי קאמר והא מוקמינן ליה להאי קרא בשירים ותחילת עולה נפקא לן בק"ו כדפי'. ובקונטרס פי' לקמן דחדא מינייהו נקט, כלומר דכתיב אל יסוד מזבח העולה דמיניה נפקא לן שירים ותחילת עולה מק"ו נפקא אלא קיצר הלשון. ודוחק. לכך נראה לריב"א דלעולם ידעינן גם תחילת עולה ליסוד מהאי קרא גופיה דאל יסוד מזבח העולה דהא דמוקמינן ליה בשירים דעולה בשמעתין היינו גם לשירים, דלעולם אין להוציא הפסוק ממשמעותו דאיירי בעיקר מתן דם דעולה כנגד היסוד, אלא שע"י יתורא דמזבח מוקמינן ליה גם בשירים כדמשמע לישנא דתלמודא. והשתא ניחא דלקמן מייתי תחילת עולה ליסוד מקרא דאל יסוד מזבח העולה כדפי' דאין מקרא יוצא מידי פשוטו, וה"פ דלעיל או אינו אלא למזבח של עולה כלומר לומר תחילת מתן דם של עולה דוקא ולא לשירים משום דלעולם עיקר קרא מיירי אף בתחילת עולה ולא נפקא לן מק"ו משום דאיכא למימר חטאת תוכיח, קמ"ל אל יסוד מזבח העולה לומר אף סוף השירים דעולה דכ"ש מתחילת מתן דם דעולה (לשון ת' מהר"פ ז"ל): **הוה אמינא אזקיפה דיסוד.** השתא דכתיב אל יסוד המזבח משמע יסוד שהוא דומה למזבח דהיינו גג של יסוד. ואזקיפה (דמזבח) [דיסוד] דממעט הכא היינו שלא יזרוק תחילת מתנות העולה בעליית אמה שמן הארץ עד הכניסה כו' עד יסוד מקרייא [טל] אבל הזקיפה שהיא מן הגג עד חוט הסיקרא לא ממעט דאדרבה דהא מוכח לקמן (דף פא.) דשם מקום מתנות העולה ולא על גג היסוד ממש (תו"א): **אמר ר' ישמעאל (על) גג היסוד כו'.** לעיל פ"ה דעיקר היסוד בתחילת [מתן] דם העולה ילפינן מק"ו דחטאת וגג יסוד [ג"כ] נפקא לן מהאי ק"ו, וכאן לא פי' כלום. וקשה לפ"ה כיון דעיקר יסוד מחטאת יליף איכא למיפרך חטאת תוכיח שיריה ליסוד ואין תחילת דמה ליסוד רק על הקרנות ונראה להר"ר חיים כו' [מ] ומיהו אכתי למסקנא כו' ותירץ כו'. מ"מ קשה לפי' הר"ר חיים דמשמע דתחילת דמו דעולה נפקא ליה מק"ו ולקמן מייתי אל יסוד מזבח העולה לתחילת דמו. לכך נראה לריב"א דבין תחילת דם ובין שירים נפקא דטעונים יסוד מפשטיה דקרא כדמוכח לקמן, וק"ו לא איצטריך כי אם לגג יסוד ותלמודא לא דייק כו' [מ] (תוס' אחרות): **ואת כל דם הפר כו'.** פ"ה דהפר מיותר דה"מ למיכתב כו'. וא"ת תיפוק ליה מדאתקיש לפר העלם ובפר העלם כתיב יסוד, וי"ל דלא איתקש אלא לעבודות המעכבות כפרה כדאמר בפ' ב"ש (לעיל מ.). וא"ת מ"מ תיפוק לי מוכן יעשה דיליף מיניה שירים התם, וי"ל דדריש ליה לקרנות. וא"ת א"כ דוכן יעשה אתא לקרנות, סמיכה בפר יוה"כ מנלן דלא איתקש לפר העלם אלא לעבודות המעכבות הכפרה, וי"ל דמדכתיב וסמך ידו על ראש הפר בפר כהן משיח דהוי ליה למיכתב וסמך ידו על ראשו מה ת"ל לפר לרבות פר יוה"כ לסמיכה. וא"ת יותרת וב' הכליות בפר יוה"כ מנ"ל. [וי"ל] מכל חלב פר החטאת לרבות פר יוה"כ, אבל בהיקש לא ידעינן אלא העבודות האמורות בענין: **ומה מי שאין נכנס כו'.** תימה אמאי לא מייתי ק"ו דפרק ב"ש (דף מ:) ומה במקום שלא השוה מעשים כו', וי"ל דמהאי ק"ו לא מצי למילף הכא דבר חדש דלא משמע מהתם אלא דבר המפורש בהם, ומהאי דהכא חשיב טפי למילף דבר חדש. וא"ת מ"מ האי ק"ו אמאי לא מייתי התם, וי"ל דמהאי ק"ו לא משמע כי אם חומרא ולעיל בעי למילף נמי קולא להכשיר אָמִין שבאצבע: **יכול יעכבנו.** עי' רש"י לעיל דף יג ע"א, ובתוס' דף לט ע"ב: **יכול יעכבנו.** פ"ה דהאי ק"ו למצוה ועיכובא מפשטיה דקרא דאל יסוד מזבח העולה, שהרי ליכא למימר טרח וכתב לה קרא כיון דאיכא לאוקמי בעיכובא מפשטיה דקרא (מהר"פ): **ואת כל דם הפר ישפך נתקו הכתוב.** פי' דלא כתיב ושפך דהוה משמע עיכובא אלא כתיב ישפוך לומר דלא מעכבי אע"פ שהוא [פנימי לחובה] [מא] היינו בפר כהן משיח [ובפר יוה"כ אפ"ה לא] מעכבי, וכן בפר העלם לא מעכבי כדאמרי' לעיל בפ' ב"ש (דף לט:) מקרא דונסלח. וא"ת ולמה לי ונסלח תפ"ל משום דכתיב בפר העלם ישפך כמו בפר כהן משיח. וי"ל דלפ"ה ניחא דהא דקאמר הכא ישפך נתקו [וכו'] היינו משום דשינה הכתוב דבכל שאר עבודות כתיב ונתן והזה [וכאן לא כתיב ושפך דמו] משמע דבא לומר דלא מעכבי. אבל גבי פר העלם לא שייך האי טעמא דכמו כן כתיב יתן וא"כ לא שנה הכתוב בשפיכת שירים. וא"ת ולמה לי ישפך בפר כהן משיח, תיפוק ליה מונסלח דדרשינן לעיל (דף לט:) בפר העלם דשירים אין מעכבין, והרי איתקש פר כהן משיח לפר העלם, וי"ל כיון דאיכא הכא ק"ו וגם פסוק הו"א דשינה הכתוב לעכב קמ"ל ישפך נתקו [הכתוב וכו']. וא"ת א"כ קשה איפכא למה לי ונסלח לעיל בפר העלם דשירים אין מעכבין תיפוק ליה מהכא כיון דאיתקשו, וי"ל דלא הוקשו אלא להקל ולא להחמיר כלומר לריבוי עבודות ולא למעט. וא"ת והא איתקש לעיל (דף מ:) להכשיר אָמִין שבאצבע, היינו להקל, וי"ל דהיינו דוקא לתיקון העבודות המפורשות בו כבר ולא לדבר חדש כמו שיריים: **תוד"ה ומה.** תימה מה לפר כהן משיח וכו'. וי"ל דאין זה פירכא דלד חומרא אלא פירכא להשואות (מהר"פ):

מסורת הש"ס

א) [מעילה ט.], **ב)** ירוש' יומא פ"ה ה"ו ועי' ת"כ ויקרא חובה פ"ג הי"ג, **ג)** עי' מנחות סב. צג., **ד)** ד"ה לסמיכה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה או אינו וכו' וה"פ ואי ס"ד כצ"ל והד"א עם דיבור הקודם:

שינויי נוסחאות

א] נ"א נוסף אלא תן יסוד למזבח של עולה (כיר"א): **ב]** למזבח של עולה יהא יסוד כצ"ל (*שמכ"י): **ג]** נ"ל אזקיפה דיסוד (*ש"מ): **ד]** ומה שירים שאין מכפרין טעונין גג (כי"צ ור' א' וש"מ). וליתא תיבת חטאת וכדלעיל נא א: **ה]** ומה שירים שאין מכפרין ואין באין לכפרה טעונין גג (שם). וע' באות שלפני"ז: **ו]** כל דם הפר ישפך (ש"מ). וכצ"ל ברש"י: **ז]** נ"ל דברי ר"ע וכ"ה בילקוט (הגרי"ב). ובמנחת יהודה כ' דגי' הילקוט משובשת בלא ספק. נ"א דברי ר' ישמעאל (כי"מ). ועי' הג' הב"ח לעיל מ ב אות א: **ח]** נ"א דמו חובה לפני לפנים טעון יסוד מי שנכנס דמו חובה לפני לפנים אינו דין שיטען יסוד חובה דלא עייל הא מצוה עייל אלא ומה מי כו' (וליתא אמר ר"ע) (כי"צ): **ט]** דמו לפני ולפנים בין לחובה בין למצוה אינו דין כצ"ל (ש"מ וכ"ה בכל כתה"י): **י]** תיבות לא חובה ולא מצוה וכן בין לחובה בין למצוה דלהלן ליתא בכי"ל. ועי' רש"י להלן ד"ה ומה מי וכו': **יא]** נ"ל דם (ש"מ וגליון): **יב]** תיבת לעשה ליתא בכל כתה"י ומחקה בש"מ: **יג]** נ"ל הנשאר (*ש"מ): **יד]** כו' והכי פירושא דאי ס"ד (כי"י). ס"א כו' כמו אמר מר הוא זה ופרושי קא מפרש אמאי אמרינן תן יסוד למזבח של עולה משום דאי ס"ד כו' (שמכ"י): **טו]** ס"ד דכתיב לגופיה אתא ליתן שיריה ליסוד, ובשעיר נשיא משתעי קרא הני למה (שמכ"י): **טז]** נ"ל אי לשירים שישפוך שיריו (שמכ"י): **יז]** אי לא כתיב מזבח העולה אלא אל יסוד וכו' (כתה"י, ובעי"ז בש"מ). קטע זה הוא לשון הגמ', עי' ש"נ בעמ' הקודם אות ג ואות ה: **יח]** בשמכ"י נוסף וכדי לגלות לשירי הדם של כל הזבחים שישפוך שירי הדם ליסוד: **יט]** לתחילת מתן דמים (*ש"מ): **כ]** נ"ל תורת (כתה"י וד"ו): **כא]** דהא איכא חטאת שטעונה מתן (*ש"מ): **כב]** בש"מ נוסף כאן דבור, שאינן מכפרין טעונין גג יסוד. דכתיב בהו אל יסוד המזבח דמשמע גג: **כג]** נ"ל הזאות (*ש"מ): **כד]** נ"ל שיריים דחטאת לא מעכבי ואפי' דפנימיות (שמכ"י, ובעי"ז בכתה"י): **כה]** העוף קאמרי שהוא (*שמכ"י): **כו]** ישמעאל להא אתיא (*ש"מ): **כז]** פר כהן משיח נכנס (שמכ"י): **כח]** נ"ל שטעון יסוד (*ש"מ): **כט]** וחומר זה (*ש"מ): **ל]** תיבת וכלה נמחק ונ"ל ת"ל וכו' (ש"מ. כתה"י): **לא]** דלגבי (כי"י): **לב]** נ"ל שבכל (*ש"מ): **לג]** נ"ל את דמו (*ש"מ): **לד]** כמותם לעכב כצ"ל (*ש"מ): **לה]** נדצ"ל משמע: **לו]** תיבת אדמה נמחק (ש"מ): **לז]** נ"ל שלמעלה מן היסוד (ב"ש, ובעי"ז בש"מ): **לח]** תנא דהכא סמיכה כצ"ל (צ"ק): **טל]** כוונתם ללשון רש"י ד"ה בזקיפה דיסוד: **מ]** עי' בקטע שלפנ"ז למבוארים שם דבריהם טפי: **מא]** ההגהה שבפנים כן משמע בכת"י. וכ' בגליון ד' וילנא נדל"ל אע"פ שנכנס דמו לפנים חובה דהא מיירי בפר כהן משיח וכו':